

МИНУЛЕ І СУЧАСНІСТЬ МЕТОДИКИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Необхідність розвитку та удосконалення методу аудиту внутрішнього аудиту як вагової складової системи внутрішнього контролю банку обумовлена потребами зниження ризиків, а також стабілізації і розвитку банківської системи. З дослідженого у розділі 3 ми можемо зробити такі висновки:

Метод і процедури внутрішнього аудиту є основою цього напрямку дослідження тому ми не можемо сказати що вони не є дослідженими. Навпаки, в процесі нашого дослідження ми опрацювали великі масиви накопиченої роками інформації, але з плином часу, а особливо в останні роки, йде швидка перебудова цілих галузей і винятком не є банківська система: проводяться масові централізації та укрупнення управлінських центрів; велика конкуренція зумовлює до зниження собівартості уже не просто на рівні «виробничого процесу», а і організації процесів; розширення переліку надаваних послуг. За таких обставин методика аудиту зазнає значних змін, а саме розширення кола відповідальності внутрішнього аудиту і відхід від контролю лише регламентованого фінансового обліку, до контролю якості процесів, управлінського (у широкому його розумінні) і статистичного обліку.

Умовно методи внутрішнього аудиту можна розділити на дві групи, це: 1) загальнонаукові, або філософські методи – ті які є загальними і спільними для всіх типів досліджень, і знаходять застосування у всіх науках (аналіз, синтез, моделювання, індукцій, дедукція та ін.); 2) спеціальні методи внутрішнього аудиту – методи які застосовуються в основному при здійсненні перевірок внутрішнім аудитом (сканування, контрольної покупки, експертна оцінка, інспектування та ін.).

Серед методів внутрішнього аудиту одним з таких який зазнає суттєвих змін є група методів документального контролю. Загалом із розвитком інформаційних технологій все менше застосовується традиційне документування операцій. Для прикладу такі документи як платіжні доручення якими клієнти банків перераховують грошові кошти своїм контрагентам більшою мірою (а як свідчить практика більше 90%) є лише в електронному форматі і не мають формального паперового аналога, більше того не можуть такого мати, оскільки підписуються такі документи електронними цифровими підписами, і в роздрукованому вигляді не мають жодної юридичної сили. Аналогічна ситуація і з податковими накладними які згідно законодавства є виключно в електронному варіанті. Саме тому і перевірка такого типу документів (а все таки це документи) набувають якісно нового вигляду. Тут перевірка може відбуватись лише із застосуванням комп'ютера. Саме тому ми вважаємо комп'ютерний метод, який часто виділяють науковці, не є самодостатнім і ІТ-технології скоріше тут є інструментом.

Для планування перевірки і збирання аудиторських доказів аудитори виконують відповідні процедури. Найбільш важливими процедурами, на нашу думку і на думку більшої частини науковців на чий праці ми опирались в нашій роботі, є аналітичні процедури. Такі процедури вимагають високої кваліфікації аудитора і забезпечують отримання судження з приводу діяльності об'єкта методом детального дослідження його частин і процесів.

В минулому дуже часто в наукових джерелах згадувались поняття «циклічного» і «пооб'єктного» підходів до проведення внутрішнього аудиту. на даний час методика яка описувалась для циклічний аудиту дещо перейняв аудит бізнес-процесів. Цей вид аудиту зраз набуває високого рівня популярності, особливо в сфері ІТ і просувається гігантами аудиту, такими як pwc та kpmg. Його основною ціллю є оптимізація процесів.

Нерідко в літературі можна зустріти і поняття процесно орієнтованого аудиту, який часом визначають ідентично до аудиту бізнес-процесів, що є недопустимим. Оскільки об'єктом процесно орієнтованого аудит є процес і ланцюги взаємопов'язаних операцій які відбуваються в межах нього, а об'єктом

аудиту бізнес-процесів є організація такого процесу. Тому ці два типи аудиту звичайно мають спільну природу, і ми їх об'єднуємо під єдиним поняттям – «Аудит процесів», але за своєю суттю і цілями вони кардинально різняться різняться.

Аналіз та оцінка бізнес-процесів і процедур контролю при проведенні внутрішніх аудиторських перевірок сприяє підвищенню якості внутрішнього аудиту у банках в цілому, тому що правильне розуміння цілей і змісту бізнес-процесу який перевіряється дозволяє аудиторів адекватно спланувати й провести перевірку, дати обґрунтовані рекомендації власникам процесів і вищому менеджменту про шляхи підвищення надійності системи внутрішнього контролю у банку.

Велике значення мають процедури внутрішнього аудиту особливо в час бурхливого розвитку ІТ технологій які дозволяють банкам проводити централізацію управління відокремленими підрозділами і накопичення великих масивів даних.

Вплив розвитку ІТ технологій докорінно змінює методи ведення і обслуговування банківського бізнесу, а отже і впливає на методику внутрішнього аудиту. З приходом новітніх технологій кожна операція в банку відображається в інформаційному середовищі банку (спрощено це можна визначити як сукупність паралельно працюючих декількох(а часом і більше 20) програмних продуктів і баз даних), то і перевірка може проходити тими ж таки ІТ методами. Основний з них, який є найбільш актуальним для внутрішнього аудиту, інтеграція контрольних алгоритмів аудиту в операційні системи, що дозволяє перевіряти операції в момент їх проведення. Окремо можемо виділити інтеграцію в сховище даних (якщо таке використовується), де можна застосовувати набагато складніші методи аналітичного контролю, для виявлення похибок, помилок, зловживань і тд. оскільки при інтеграції в операційну систему додаткові алгоритми можуть сповільнювати роботу першої, а сховище даних є призначеним саме для зберігання і обробки даних.

Бібліографічний список

1. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік у банках України : Підручник / Л. М. Кіндрацька. — Вид. 2-ге, доп. і перероб. — КНЕУ, 2001. — 636 с.
2. Немченко В.В., Хомутенко В.П., Хомутенко А.В. Н 50 Практичний курс внутрішнього аудиту. / За редакцією Немченко В.В. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 240 с.
3. Сурніна К. С. Отримання аудиторських доказів методом застосування аналітичних про цедур [Електронний ресурс] / К. С. Сурніна // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2012. - № 2. - С. 30-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2012_2_8.